

Uit de Eerste Kamer

Algemene financiële beschouwingen

Twee weken na de Algemene Politieke Beschouwingen richtte de Eerste Kamer opnieuw zijn aandacht op de vooruitzichten van 's lands economie.

Het hoofdthema van het betoog van woordvoerder van Tets was het vertrouwen, dat nodig is om te bereiken dat de financiering van nieuwe activiteiten daadwerkelijk zal plaats vinden. We zijn daarbij – of we dat nu leuk vinden of niet – afhankelijk van de beslissingen van ondernemers.

De overheid kan daarop een invloed ten goede zowel als een invloed ten kwade uitoefenen. Arbeid, kapitaal en inventiviteit lijken in voldoende mate aanwezig, maar bepalend voor de aanwending daarvan blijft of er vertrouwen is, dat de verhouding tussen risico en beloning kansrijk zal zijn.

Twijfels aan de bestendigheid van het beleid kunnen tot terughoudendheid leiden.

Wij zijn op de goede weg, maar moeten blijven vechten tegen de rigiditeiten, die er toch nog zijn; tegen de bureaucratie, die het gevolg is van het feit dat toch nog 2/3 van ons (BNP) Bruto Nationaal Produkt ergens via de overheid loopt; en tegen de nog demotiverend hoge lastendruk. De lastendruk moet omlaag, niet als sluitpost maar als uitgangspunt. Dat betekent afstoten van overheidstaken. De concurrentie uit die zogenaamde lage-lonen-landen, die echt succes hebben, komt meestal neer op concurrentie uit lage belastinglanden. Het meest schadelijk is, dat in ons land vrijwel ieder die echt werkt op een marginale lastendruk van 50% of hoger zit. Onze woordvoerder toonde zich teleurgesteld dat in de sector risicokapitaal en de situatie op de vermogensmarkt – bepaald geen marginaal werkgebied voor een Minister van Financiën – niet méér is gedaan om wagens ondernemen te prikkelen. Hij vroeg zich af of fiscaal perfectionisme ons niet veel meer schade doet dan we zelf wel weten.

Inzake de overheidsfinanciën vroeg hij zich af of de afschaffing destijds van de Buitengewone Dienst II voor investeringen, waarvoor bepaalde rentabiliteitscriteria zouden kunnen worden gehanteerd, wel zo verstandig is geweest.

Na een pleidooi voor echte deregulering – en vooral niet alleen decentralisatie – stelde hij de vraag: Is vervlechting van de staat met het bedrijfsleven dan zo slecht? Wijst de ervaring in Japan niet in een andere richting?

Als antwoord stelde hij: Inderdaad is die vervlechting niet per definitie slecht; wat slecht is, is een situatie waarin 70% van de economische allocaties plaats vinden via een budget-mechanisme waarin niet de rentabiliteit bepalend is voor de beslissing, maar de uitkomst van touwtrekken tussen contrair gemotiveerde krachten. Slecht is de interventiestaat die zijn oren moet laten hangen naar belangengroepen.

Vervlechting is op zich niet slecht, maar dan vervlechting met de staat in de dienende rol. Het is niet alleen techniek, die we van Japan kunnen leren.

Tenslotte bepleitte onze woordvoerder om – zolang

slechts beperkte budgettaire middelen voor lastenverlichting beschikbaar zijn – zich te richten op budgettair kleinere maatregelen met zo groot mogelijk gunstige effecten op het bedrijfsklimaat; dat wil zeggen maatregelen, die zo sterk mogelijk gericht zijn op de motivering van individuen.

Hierbij dacht hij aan:

- het beter maken van de risk/reward ratio voor ondernemers;
- het openen van uitzicht op een lager tarief voor werknemers, voorzover zij opteren voor een – gedeeltelijke – beloning in de vorm van winstdeling. En dus mét de prikkel positief te staan tegenover investeren, innoveren, nieuwe activiteiten en dergelijke;
- het openen van uitzicht voor kapitaalverschaffers op een lager tarief bij deelneming in nieuw kapitaal van Nederlandse bedrijven.

De heer Van Tets deed een beroep op de Minister om voorbereidingen te treffen, zodat dit soort maatregelen althans bij de komende kabinetsformatie een beschikbare optie zal zijn.

(Voor nadere informatie: mr. G.O.J. van Tets, tel. 010-525445.)

UCV – (voortgang) deregulering

Algemeen VROM/MKB

Op 9 december jl. vond er overleg plaats over de voortgang van de dereguleringsoperatie. Onze woordvoerder Jan te Veldhuis bracht daar naar voren, dat de VVD-fractie graag al meer resultaten had gezien. Maar door andere politieke wensen, geen ambtelijk enthousiasme, de vele adviesorganen en door druk van buitenaf werden niet alle VVD-wensen vervuld.

Jan te Veldhuis suggereerde daarom diverse verbeteringsvoorstellen; zoals vervanging van „maatregelen" door „confectie-regelingen", het aanvechten van de machtsbases van de bureaucratie en een soberder rol van de overheid. Overigens noemde hij ook vele voorbeelden van wél gelukte dereguleringen. Met name de mentaliteitsomgeving op het vlak van deregulering vond hij van groot belang.

Hij bepleitte ook een meer fanatieke aanval op de bestaande wetgevingscomplexen. De toestroom van circulaire leek tot nog toe niet te stoppen (± 1.000 per jaar).

De Ministers Rietkerk en Korthals-Altes hebben er nu écht wat aan gedaan. Het Kabinet heeft namelijk recent besloten tot onder andere een preventieve toetsing van circulaire aan de „Aanwijzingen voor soberheid en eenvoud". I.h.a. een maximale werkingsduur van 4 jaren; alleen ondertekening door de departementale top; pas geldingskracht voor circulaire, als ze zijn gepubliceerd. Jan te Veldhuis stelde verder dat het tijd wordt om extra aandacht te gaan besteden aan de bureaucratistische rompslomp; het vele dubbele werk; de uitdijende ambtelijke bemoeienis; en

de daarmee verband houdende hoge (beleids)lasten, die planprocedures met zich mee brengen. De Regering komt hier nog op terug.

Verder stelde hij voor om de cumulatie van soms tientallen beslispunten op één en hetzelfde project te vereenvoudigen tot één (of eventueel enkele) beslissing(en) door een zogenaamd één-besluit- c.q. coördinatieregeling. De voordelen hiervan zijn: duidelijkheid; eenvoud; integratie; coördinatie; één keer bezwaar en beroep; daardoor minder procedures, bureaucratie en administratieve rompslomp; minder kosten en lasten en minder belasting van de rechterlijke macht (AROB – Raad van State).

Ook drong onze woordvoerder nog aan op meer deregulering op Europees niveau, bij gemeenten/provincies en bij p.b.o.'s. Hij prees met name Minister Winsemius om zijn zeer concrete, inhoudelijke en aansprekende dereguleringsresultaten (met gezonde druk en ondersteuning overigens van Minister Van Aardenne). Denk bijvoorbeeld aan de deregulering van de Hinderwet voor ± 330.000 inrichtingen (in het vervolg alleen een melding in plaats van afzonderlijke vergunningen) en de vereenvoudiging van de (woning-)bouwdecreetregulering (dakkapellen, carports en dergelijke). Na de vreugde over het dereguleringsoptreden van Minister Winsemius noemde Jan te Veldhuis de bereikte dereguleringsresultaten bij het Midden- en Kleinbedrijf tamelijk broodmager. Hij vroeg concrete actie op het gebied van de vestigingswetgeving. De ongeveer 90 (!) vestigingsregelingen dateren vaak zelfs uit de jaren '30, zijn daardoor soms verouderd, of dienen geen redelijk doel (meer); zijn vaak te star en te weinig flexibel, of: moeilijk te controleren.

De overheid zou zich in beginsel kunnen beperken tot regels, die betrekking hebben op elementaire vakbekwaamheid en op de bescherming van consumentenbelangen. Dus: zekere waarborgen voor de gezondheid, de veiligheid, de duurzaamheid en de kwaliteit van te leveren prestaties door ondernemers.

Tot slot erkende onze woordvoerder dat er op het punt van de Winkelsluiting conflicterende argumenten pro en contra een verruimde openstelling kunnen bestaan.

De fractie denkt dat de veranderende maatschappelijke ontwikkelingen, met name de gewijzigde levenspatronen (tweeverdieners, andere samenlevingsvormen, meer werkende alleenstaanden en dergelijke) te zijner tijd onvermijdelijk zullen leiden naar een verruiming van de Winkelsluitingswet. Maar, juist nu er zoveel conflicterende belangen meespelen, is het raadzaam om eerst het SER-advies terzake af te wachten, zo zei Jan te Veldhuis.

(Voor nadere informatie: mr. A.J. te Veldhuis, tel. 070-614911, tst. 2288.)

Deregulering onderwijs en WVC

Wat betreft deregulering op het gebied van onderwijs heeft de VVD-fractie ingebracht dat deregulering, decentralisatie en privatisering hand in hand moeten gaan met een kwaliteitsbeleid, dat de taken van de overheid en de school goed uit elkaar haalt en de scholen de mogelijkheid biedt om zelf verantwoord hun opdrachten uit te voeren.

Nog vóór het kerstreces zal de Kamer een Nota ontvangen, als uitvoering van de Motie Franssen c.s., ingediend bij de begrotingsbehandeling O. en W. 1984, waarin aandacht zal worden besteed aan:

- a) vermindering en vereenvoudiging van regelgeving;
- 2) versterking van de autonomie van de scholen;
- 3) structurele vermindering van de omvang van het personeelsbestand op het departement.

Wat betreft deregulering op het gebied van WVC het volgende:

- de VVD-woordvoerder Mevrouw Kamp, herhaalde dat voor het onderdeel Welzijn de VVD geen voorstander is van de Welzijnswet, maar voorkeur heeft voor het ongeclausuleerd storten van de gelden in het gemeente- en provinciefonds;
- zij gaf aan, dat teveel ge- en verboden vóórkomen in de mediawetgeving;
- zij was blij met de instelling van de commissie Van Dijke over het goed laten functioneren van de wetgeving inzake oorlogsgetroffenen;
- zij herhaalde, dat het hele complex van wetgeving op het terrein van de gezondheidszorg nadere bestudering verdient. Mede, omdat aan zowel de planningswetgeving, de tariefswetgeving en de financierings- en verzekeringswetgeving verschillende principes ten grondslag liggen. In dit verband noemde zij aantallen circulaire's die jaarlijks door bijvoorbeeld de Ziekenfondsraad en het Centraal Orgaan Tarieven Gezondheidszorg worden verzonden.

Tot slot bracht zij naar voren, dat op het terrein van WVC niet alleen gekeken moet worden naar overregulering, maar ook naar onderregulering. Met name als het gaat om de positie van cliënten/patiënten, want nog is bij de Kamer niet ingediend:

- het wetsvoorstel patiëntenrechten;
- het wetsvoorstel inzake democratisch en doelmatig functioneren van gepremieerde en gesubsidieerde instellingen.

(Voor nadere informatie: Mevrouw drs. M.M.H. Kamp, tel. 070-614911, tst. 3120.)

Begroting Economische Zaken

Op 3, 4 en 5 december 1985 is de begroting Economische Zaken 1986 behandeld. De VVD-woordvoerders waren Huub Jacobse en Bouke van der Kooij.

Bouke van der Kooij heeft tijdens het debat de Minister complimenten gemaakt over zijn gevoerde beleid. In de afgelopen kabinetsperiode is er een aanzienlijke verandering in het economisch beleid gerealiseerd. Een verandering, die is samen te vatten in de uitspraak: „van conserveren naar innoveren”. Het beleid werd meer gericht op industriële vernieuwing en niet meer zoals in de zeventiger jaren op het instandhouden van zwakke bedrijven. Enkele belangrijke „wapenfeiten” van dit Kabinet en deze Minister zijn het tot standgekomen technologiebeleid en het „Informatica Stimuleringsplan”. Ook in internationaal perspectief blijken er in Europa positieve ontwikkelingen plaats te vinden; Eureka wordt opgestart, programma's als Esprit, Race staan in de aandacht. Kortom alle complimenten voor de bewindsman.

Ook werd door de woordvoerder aandacht geschonken aan het onderwerp „steunverlening aan bedrijven”. Naast een positief „klimaat” om te ondernemen is er een gericht beleid noodzakelijk. Maar dat alles mag niet leiden tot een „verzorgingsstaat voor bedrijven”. Doch in een tijd waarin bijvoorbeeld de Informatica, micro-elektronica en automatisering steeds meer doorzetten, moet de overheid knelpunten oplossen en ontwikkelingen stimuleren.

De VVD-fractie deed het voorstel om de Innovatie Stimuleringsregeling uit te breiden in de richting van de grotere bedrijven en diegenen die groeien met hun Research and Development inspanningen. Aangedrongen werd tevens op het oplossen van de huidige knelpunten in de regeling.

Door het CBS worden bedrijfstakstatistieken gemaakt.

Hoewel de informatie-industrie steeds meer in opkomst is, beschikt het CBS niet over statistische informatie omtrent deze bedrijfstak. De VVD acht het noodzakelijk, dat deze informatie er komt ter betere fundering van het overheidsbeleid en ten behoeve van de bedrijfstak zelf. Hierover is een motie ingediend, waarin gevraagd is in overleg met het CBS een bedrijfstakstructuur te implementeren.

Een tweede motie had betrekking op het onderwerp concurrentievervalsing. In allerlei varianten bereiken de VVD-fractie berichten over concurrentievervalsende neven-effecten van overheidsoptreden voor het bedrijfsleven. Hierover zijn al eerder diverse malen schriftelijke vragen gesteld. De VVD vindt deze concurrentievervalsende neven-effecten ongewenst, met name met het oog op het herstel van de marktsector en de daarmee gepaard gaande privatisering. Zij heeft de Minister dan ook gevraagd bij de uitvoering van zijn beleid deze effecten tot een minimum te beperken.

Op 4 en 5 december besprak de Tweede Kamer de begroting 1986 Economische Zaken, de laatste van de huidige Kabinetsperiode. Het lag dan ook voor de hand, dat de debatten zich zouden toespitsen op de vraag of het economisch herstelbeleid, waarvoor de VVD-Minister Van Aardenne als eerste verantwoordelijkheid draagt, succesvol is geweest.

VVD-woordvoerder Huub Jacobse onderstreepte de centrale rol van Minister Van Aardenne in het Kabinetsbeleid van de afgelopen jaren. Na het mislukken van de regeeropgaven van de Kabinetten Van Agt/Den Uyl en Van Agt/Terlouw was de tijd bij het aantreden van het huidige Kabinet eind 1982 rijp voor een nieuw beleid. Dat betekende de noodzaak tot het doen van keuzen, bijvoorbeeld:

1. dient economisch herstel te worden nagestreefd via het stimuleren van de consumptie (keuze PvdA) of door verlaging van de collectieve lasten en de lasten voor de bedrijven (keuze Kabinet);
2. dient het economisch beleid specifiek van karakter te zijn (keuze PvdA) dan wel generiek (keuze Kabinet);
3. dient het beleid defensief te zijn gericht op het behoud van bestaande werkgelegenheid (keuze PvdA) dan wel offensief primair gericht op nieuwe bedrijvigheid met toekomstkansen (keuze huidige Kabinet).

Het Kabinet, de Minister van Economische Zaken in het bijzonder, koos steeds voor het alternatief, dat op korte termijn in hoge mate impopulair was. De heilzame werking van de gekozen beleidsalternatieven is evenwel nu reeds duidelijk waarneembaar.

Als toetsstenen voor de beoordeling van de effecten van het huidige economische beleid, koos de heer Jacobse voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de marktsector, de investeringen en de export. Na jaren van een explosieve stijging van de werkloosheid ontwikkelt de werkgelegenheid zich thans weer in een gunstige richting. Het huidige aantal werklozen (750.000) is nog steeds verontrustend hoog, maar neemt toch af. Het aantal vacatures in het bedrijfsleven stijgt met de dag, en de uitzendbureaus beleven goede tijden. Ook de investeringen in de marktsector nemen aanwijsbaar toe, terwijl de export, belangrijke peiler van de welvaart, jaarlijks verheugend groeit.

Speciale aandacht vroeg de VVD-woordvoerder voor de positie van de vroegere RSV-bedrijven. Te veel is de indruk gewekt als zouden die bedrijven met de toenmalige concernleiding ten onder zijn gegaan. Niets is minder waar. De overgrote meerderheid van de vroegere RSV-bedrijven draait, nu op eigen benen, uitstekend en verschaft werk aan in totaal meer dan 15.000 werknemers.

Veel aandacht kreeg in de bijlage van de heer Jacobse de positie van kleine zelfstandigen, die zonder personeel werken. Verschillende vormen van lastenverlichting, door het huidige Kabinet voor het bedrijfsleven ingevoerd, zijn aan deze groep voorbij gegaan. Tijdens een voorafgaande Uitgebreide Commissievergadering had de Staatssecretaris voor het Midden- en Kleinbedrijf, de heer Van Zeil, tamelijk achteloos meegedeeld, dat voor deze groep geen extra maatregelen in voorbereiding waren, ondanks een aangenomen VVD-motie van die strekking uit 1984. Namens de VVD-fractie stelde de heer Jacobse die onverteerbaar te vinden, waarop de Staatssecretaris toezegde via de Zelfstandigennota, die rond Kerstmis zal verschijnen, alsnog een poging te zullen doen deze groep tegemoet te komen.

In het slot van zijn betoog richtte de heer Jacobse een persoonlijk woord tot Minister Van Aardenne. Hij onderstreepte, dat veel van de kritiek, die in het laatste jaar over deze Minister is uitgestort, volkomen ten onrechte is gebleken. Hij preees de grote persoonlijke inspanningen die Van Aardenne zich heeft getroost in het belang van het op orde brengen van onze nationale economische zaken. De heer Jacobse noemde, in zijn afsluiting, de heer Van Aardenne bij uitstek „de architect van het economisch herstel”.

(Voor nadere informatie: H.H. Jacobse, tel. 070-614911, tst. 2113. Drs.ir.ing. B.J.G. van der Kooij, tel. 070-614911, tst. 2393.)

Begroting Buitenlandse Zaken 1986 (excl. Navo)

Bij deze begrotingsbehandeling is door de VVD naar voren gebracht, dat het buitenlands beleid de komende jaren vooral de volgende doelen moet nastreven:

1. Versterking van de vrede;
2. Europese samenwerking;
3. Bestrijding internationale gewelddadige agressie, met name door die landen die daarvan het slachtoffer zijn, politiek en humanitair bij te staan; alsmede door versterking van het volkenrecht;
4. Verbetering van de naleving van de rechten van de mens;
5. Bestrijding van het internationaal terrorisme.

Bijzondere aandacht vroeg de VVD voor de oorlog van de USSR tegen Afghanistan. De tijd is nu rijp voor erkenning van het Afghaans verzet als relevante politieke factor. Nu de verzetsorganisaties een zevenpartijen alliantie hebben opgericht, die het verzet van het overgrote deel van de bevolking bundelt en circa 80% van het platteland feitelijk beheerst, is er reden vraagtekens te plaatsen achter de vertegenwoordiging van Afghanistan in de VN door het bewind in Kaboel. De VVD vroeg onder meer, dat Nederland en de EPS-partners bevorderen om op enigerlei wijze de verzetsalliantie te betrekken bij de besprekingen over Afghanistan onder auspiciën van de VN, aangezien een politieke regeling zonder deelneming van de alliantie geen kans op succes biedt.

Uit de lange lijst van landen waar grove onderdrukking van mensenrechten plaatsvindt, is door de VVD ook speciaal aandacht voor Ethiopië en Irak gevraagd. De deportaties door het communistisch bewind in Ethiopië zijn huiveringwekkend. Ook de gewelddadige strijd tussen de regering van Irak en de Koerden neemt grove vormen aan, waartegen de EPS-partners gezamenlijk stelling moeten nemen.

Bestrijding internationaal terrorisme

In 1984 waren er 600 terroristische aanslagen. Deze zijn het meest tegen gematigde regeringen en open, democratische samenleving gericht, omdat die het kwetsbaarst zijn en de meeste scrupulus hebben in het nemen van tegenmaatregelen. De wereldgemeenschap als geheel dient er hard tegen op te treden. De VVD vroeg de Regering om als voorzitter van de EG de gezamenlijke terrorisme-bestrijding te verbeteren door de volgende maatregelen:

- Verbetering informatie-uitwisseling, met EG- en Navo-leden en pro-Westerse regeringen in het Midden-Oosten;
- Verbetering van de uitvoering van het Europees verdrag tegen terrorisme;
- Aanvulling en versterking van uitleveringsverdragen;
- Vaststelling sanctiebeleid in het kader van internationale organisaties tegen landen, die terroristen steunen, opleiden en beschermen;
- Bilaterale straf-maatregelen, bijvoorbeeld het afbreken van ontwikkelingshulp aan regimes, die terroristische organisaties steunen;
- Medewerking aan het anti-terrorisme steunprogramma van de VS;
- Het werk van de ad-hoc werkgroep van de EPS tegen diplomatiek terrorisme voltooien.

Woordvoerder Frans Weisglas ging in op een aantal meer institutionele aspecten van het buitenlands beleid: taak en plaats van het Ministerie van Buitenlandse Zaken; taak van de diplomatieke posten; personeelsbeleid en de komende integratie tussen diplomatieke dienst en Ministerie-ambtenaren; invloed van de bezuinigingen op het functioneren van Ministerie en Ambassades. Bij dit alles dient de wens en noodzaak tot verdere vergroting van de doelmatigheid, de effectiviteit en de kwaliteit van het werk van Buitenlandse Zaken voorop te staan.

De Minister van Buitenlandse Zaken dient de eenheid van het Nederlandse buitenland beleid te bewerkstelligen, door middel van het coördineren van en richting geven aan de internationale activiteiten van alle departementen. Dat is er de afgelopen 10 à 15 jaar niet gemakkelijker op geworden. Door de internationalisering van belangrijke onderdelen van vrijwel alle sectoren van het nationale beleid en door het steeds vaktechnischer worden van vele internationaal spelende onderwerpen, ontstaat een steeds grotere betrokkenheid van vrijwel alle Ministeries bij de buitenlandse betrekkingen van Nederland. Daardoor is in de afgelopen 10 à 15 jaar versnippering ontstaan van het buitenlands beleid en is de greep van Buitenlandse Zaken op de totaliteit der buitenlandse betrekkingen steeds kleiner geworden.

De coördinerende taak van de Minister van Buitenlandse Zaken lijkt ten dele te zijn overgenomen door de Minister-President. Dat is wel begrijpelijk, maar de steeds grotere bemoeienis van de Minister-President met het buitenlands beleid doet af aan de positie van de Minister van Buitenlandse Zaken en de door hem in te nemen coördinerende en leidinggevende rol bij het buitenlands beleid. Die grotere bemoeienis van de Minister-President komt natuurlijk ook voort uit diens rol in EG-verband. En voorts uit het - te betreuren - feit dat de Nederlandse buitenland-politiek regelmatig tot een speelbal van binnenlandse politiek is geworden. Waardoor er een Minister-President aan te pas moest komen om de zaak binnenlands-politiek niet uit de hand te laten lopen.

Om de coördinerende rol in het buitenlands beleid te kunnen vervullen, moet Buitenlandse Zaken de kwaliteit en de effectiviteit van het ambtelijk apparaat versterken. Het is nodig zich te beraden over de vraag wat de huidige en toekomstige taakstelling moet zijn van het departement en

de diplomatieke posten en welke prioriteiten aan hen gesteld moeten worden. Ook is noodzakelijk, dat op Buitenlandse Zaken duidelijk en modern personeelsbeleid tot stand komt. Dat personeelsbeleid moet als doel hebben een effectief en goed functionerend Ministerie van Buitenlandse Zaken mogelijk te maken, alsmede om Buitenlandse Zaken een aantrekkelijke arbeidsomgeving te maken voor alle daarvoor in aanmerking komende Nederlanders.

Ook de bezuinigingen bij Buitenlandse Zaken (2%-operatie + structurele bezuiniging), moeten gebruikt worden ter verhoging van de kwaliteit en de effectiviteit van het apparaat. Bijvoorbeeld door privatisering door middel van overdracht van bepaalde taken aan de Vereniging „Nederland in den Vreemde“. Sluiting van posten in het buitenland zou naar onze mening pas in allerlaatste instantie moeten plaatsvinden. In eerste instantie zou moeten worden gewerkt aan stroomlijning van vooral de grote bilaterale Ambassades en het Ministerie en aan een efficiëntere taakvervulling.

(Voor nadere informatie: drs. F.W. Weisglas, tel. 070-614911, tst. 2933.)

Europese Top in Luxemburg

De VVD-fractie acht het resultaat van de Intergoevernementale conferentie in Luxemburg van 2-3 december jl. een minimumpakket waarvan de waarde nog niet goed is vast te stellen. Denemarken, Italië en het Europees Parlement zijn nog niet accoord. Elk kan het opblazen. Twaalf parlementen moeten het nog goedkeuren.

Positief acht de VVD de grotere kans op meerderheidsbesluiten over verdere vrijmaking van de interne Europese markt voor 1992.

De VVD stelde wel, dat opheffing van personencontrole aan de binnengrenzen pas mag plaatsvinden **nadat** er deugdelijke gemeenschappelijke controle aan buitengrenzen (inclusief de internationale luchthavens) en een goede politie/justitie samenwerking in Europa is bereikt. In dit verband sprak de VVD zich tegen de voorgenomen inkrimping van de Marechaussee uit.

Op de Europese Ministerraad van 16-17 december moeten volgens de VVD een aantal verbeteringen in de bevoegdheden van de Europese instellingen worden aangebracht. Zo dient de afgesproken procedure van twee lezingen in de Raad te worden uitgebreid tot alle onderwerpen en niet alleen die van de Luxemburgse top. Het voorstel van de Staatssecretaris Van Eekelen moet worden uitgevoerd, namelijk de Raad moet in zijn reglement van orde opnemen, dat indien er geen consensus tussen de lidstaten is, die leden of de Europese Commissie om stemming kunnen vragen. Ook dienen bepaalde termijnen te worden vastgesteld, zodat de Raad bij meningsverschil met het Europees Parlement de zaak niet in de doofpot kan doen. Beslist de Raad niet binnen bijvoorbeeld drie maanden over Parlementaire amendementen, dan zijn ze aangenomen.

(Voor nadere informatie: J.J.C. Voorhoeve, tel. 070-614911, tst. 3124.)

Computer Centrum Limburg/ Circle Information Systems B.V.

Vanaf de start in 1974 heeft het Computer Centrum Limburg met verliezen te kampen gehad. Dit is voor het Kabinet aanleiding geweest om voor te stellen het CCL te

herstructureren, waarbij het Rekencentrum ondergebracht zou worden bij het Rijkscomputercentrum (RCC) en de ontwikkelings- en onderhoudsactiviteiten geprivatiseerd zouden worden.

Het Kabinet heeft voorgesteld het te privatiseren deel onder te brengen in een nieuw op te richten B.V. Circle Information Systems, met als aandeelhouders Philips Telecommunicatie-Informatiesystemen B.V. (50%), de N.V. Industriebank LIOF (25%) en de Staat (25%), waarbij de deelneming van de Staat voor maximaal drie jaar zal duren. De VVD-fractie is bij de beoordeling van deze voorstellen van de volgende vijf criteria uitgegaan:

1. voor de nieuwe constructies moeten reële toekomstverwachtingen bestaan;
2. de belangen van het personeel moeten gewaarborgd worden;
3. het belang van de overheid als afnemer moet meegewogen worden;
4. de afspraken over de werkgelegenheid in het kader van PNL moeten zoveel mogelijk nagekomen worden;
5. de afspraken met Heerlen over de huisvesting moeten gehonoreerd worden.

Aan deze criteria wordt grotendeels voldaan.

Het is van groot belang, dat de nieuwe constructie zo spoedig mogelijk in werking treedt. Het Kabinet streeft naar de ingangsdatum van 1 januari 1986. Het probleem is echter, dat op een aantal onderdelen nog overleg nodig is. Dat geldt voor de financiële aspecten, consequenties voor het RCC, de huisvestingsproblematiek en een aantal andere punten.

Niettemin heeft de VVD-fractie haar steun voor het wetsvoorstel, waarin het Kabinet gemachtigd wordt in de nieuwe B.V. deel te nemen, uitgesproken. Echter wel onder de nadrukkelijke voorwaarden, dat de Kamer nader geïnformeerd zal worden over de bovenstaande punten en aldus in staat wordt gesteld haar controlerende taak uit te voeren.

Een belangrijke overweging is geweest, dat hiermee een bijdrage wordt geleverd aan de privatiseringsdoelinden van het Kabinet CDA/VVD.

(Voor nadere informatie: H. Dijkstal, tel. 070-614911, tst. 2292.)

Uit de Eerste Kamer

Wijziging van de Rijkswet van 28 oktober 1964 de zogenaamde Antillen-route

Op 3 december vond in de Senaat de behandeling van de „Antillen-route” plaats. De fractie heeft instemming betuigd met het ontwerp van Wet en daarbij het navolgende overwogen.

Nederland is, gelet op de economische structuur, gediend met een zo vrij mogelijk internationaal kapitaalverkeer en derhalve met daarop afgestemde belastingverdragen. Het belang van internationale belastingverdragen wordt duidelijk voor wie zich realiseert, dat de meeste landen bij overmaking van dividend naar een ander land daarop eerst een bronheffing inhouden. In tussen twee landen gesloten belastingverdragen wordt geregeld, dat die bronheffing wordt verlaagd als dividend door een vennootschap gevestigd in het ene land, wordt uitgekeerd aan de houder in het andere land. Nederland heeft een uitgebreid netwerk van meer dan 40 internationale belastingverdragen; daarin is vrijwel zonder uitzondering bepaald dat de betrokken verdragslanden geen of veel minder bronheffing zullen inhouden wanneer dividenden aan Nederland worden uitgekeerd.

Dit is dan ook de belangrijkste achtergrond en be-

weegreden voor het thans voorliggende ontwerp van Wet. De huidige belastingregeling voor het Koninkrijk heeft bij een aantal belangrijke landen bezwaren opgeroepen. Op grond van de bestaande vrijstelling van belasting voor dividenden tussen Nederland en de Antillen betekent het afsluiten van een belastingovereenkomst met Nederland in feite ook een zelfde overeenkomst met de Antillen. Dit houdt dan weer in dat het geldende belastingregime op de Antillen in onderhandelingen over door Nederland af te sluiten belastingverdragen in de beschouwingen worden betrokken. Een aantal landen wenst zich een hoger percentage aan belasting van onder andere dividenden voor te behouden dan voorheen kon worden overeengekomen.

In combinatie met het feit dat een verdrag met Nederland een verdrag met de Antillen betekent, dient daaruit te volgen dat ook de belastingregeling intern binnen het Koninkrijk moet passen in de algemene verdragspolitiek. Op grond hiervan kan een land zich niet permitteren afwijkingen van zijn algemene verdragspolitiek in een individueel verdrag op te nemen indien deze van een andere verdragspartner niet zouden worden aanvaard.

Er wordt dus heel nadrukkelijk gewaakt voor precedenten die met andere landen niet tot acceptabele overeenkomsten zouden kunnen leiden. Dit is dan ook het algemene kader waarom deze Rijkswet dient te worden veranderd. En het gaat om forse bedragen aan belastingbesparing.

Stelt u zich eens een Columbiaan voor, die in koffie doet, en een B.V. heeft in Italië waar hij dividend van ontvangt. De Italiaanse fiscus heft rond de 32% als bronheffing. Als hij echter die aandelen in de Italiaanse B.V. onderbrengt in een Nederlandse B.V., welke B.V. weer een dochter is van een Holding op de Nederlandse Antillen dan daalt de belastingdruk tot 3% in Italië, op grond namelijk van het tussen Nederland en Italië gesloten belastingverdrag. En ook in Nederland blijven de ontvangen dividenden van de Columbiaan onbelast doordat er een deelnemingsvrijstelling is bij overmaking van dividenden naar de Antillen.

Deze constructie levert derhalve een belastingbesparing op van ongeveer 28% van elke Lire dividend die voor deze Columbiaanse koffiehandelaar is bestemd en dat kan natuurlijk niet de bedoeling zijn.

In één zin is te beschrijven hoe de situatie is:

Het netwerk van door Nederland gesloten belastingverdragen, in combinatie met de deelnemingsvrijstelling en de belastingregeling binnen het Koninkrijk is de basis voor de bekende „Antillen-route”, waarlangs jaarlijks vele honderden miljoen guldens worden gesluisd.

Het is naar de mening van de fractie in de Senaat dan ook verklaarbaar dat Nederland in de onderhandelingen met bijvoorbeeld West-Duitsland en het door mij genoemde Italië, twee van de landen die via ons land en onze belastingregeling met de Antillen winsten onbelast naar de Antillen zien wegvloeien, fors is aangepakt. In feite werd Nederland voor de keuze gesteld: een onvoordelig nieuw belastingverdrag, de invoering van Nederlandse bronbelasting op voor de Antillen bedoelde dividenden of geconfronteerd worden met E.E.G.-partners die zelf een bronbelasting zouden invoeren. Ook in de heronderhandelingen over een belastingverdrag tussen Nederland en de V.S. ontmoette ons land bij de Verenigde Staten eenzelfde houding.

De VVD-fractie is van mening, dat na langdurig goede onderhandelingen, een ontwerp van Wet is gemaakt dat er mag zijn, waarvoor Staatssecretaris Koning een compliment verdient. Het zal overigens niet het eind betekenen van de „Antillenroute”, in de eerste plaats niet omdat de bronheffing op dividend in de meeste industrielanden tussen de 25 en

35% ligt en het gebruik van de Antillen-route in de toekomst als regel per saldo nog steeds een stuk voordeliger zal zijn. In de tweede plaats heeft het bereikte accordo geen betrekking op rente-betaling en royalty's. Ook op deze betalingen houden veel landen de bron-heffing in, die met behulp van de Antillen-route kunnen worden gemitigeerd.

(Voor nadere informatie: J. A. van Graafeiland, tel. 076-139884.)

Notitie Cultuurbeleid en het onderdeel „Kunst en Cultuur” in de begroting WVC 1986

De VVD-fractie heeft met grote nadruk onderstreept hoe belangrijk liberalen kunst en cultuur voor (de kwaliteit van) het bestaan vinden. Twee uitgangspunten moeten centraal staan in het beleid: een terughoudende overheid en de overtuiging, dat kunst het best gedijt in het natuurlijke spanningsveld tussen kunstenaar en samenleving (publiek).

Daarom pleit de VVD voor een grote ruimte voor het marktmechanisme in de meest brede betekenis van het woord.

Het overheidsbeleid zal toekomstgericht moeten zijn, door nadrukkelijk ruimte te laten voor sociaal-culturele ontwikkelingen in een pluriforme samenleving, die aan de vooravond staat van grote ontwikkelingen op technologisch en sociaal gebied. Vijf concrete punten moeten het overheidsbeleid bepalen:

1. minder centralisme,
2. terugdringen overheidssubsidie door meer gebruik te maken van andere financieringsbronnen (profijtbeginsel, sponsoring etc.). In dit kader heeft de VVD voorgesteld de mogelijkheid te onderzoeken aankoop van kunst als fiscale aftrekpost toe te staan.
3. grotere eigen financiële verantwoordelijkheid van de kunstenaar en de kunstinstantie. Te denken valt aan budgetfinanciering.
4. minder regelgeving.
5. kwaliteit als criterium voor overheidssubsidie.

Het overheidsbeleid zal vooral voorwaardenscheppend moeten zijn. Dat betekent aan de vraagzijde meer aandacht voor kunst in het onderwijs, ondersteuning van amateuristische kunstbeoefening en kunstzinnige vorming en marktverruimende maatregelen. Aan de aanbodzijde zou een betere beroepsopleiding gewenst zijn en een beleid, dat beginnende kunstenaars en kunstenaars, die een tijdelijke terugval hebben, tijdelijk ondersteunt.

Mede om die reden heeft de VVD voorgesteld de BKR-regeling, die – naar gebleken is – een onmogelijke combinatie is van een sociale regeling met een instrument voor beeldend kunstbeleid, af te schaffen en daarvoor in de plaats een actief beeldend kunstbeleid bij WVC te voeren.

Kunstenaars in financiële moeilijkheden moeten dan zoals elk ander terug kunnen vallen op het sociaal zekerheidsstelsel. Voor beroepskosten kan een tijdelijk beroep worden gedaan op het Voorzieningsfonds voor Kunstwerken.

De 160.000 kunstwerken, waarvoor de overheid nu geen bestemming weet en die in containers en kelders zijn opgeslagen, kunnen wellicht het beste aan de kunstenaars worden teruggegeven.

De toenemende belangstelling voor kunstsponsoring door het bedrijfsleven kan een belangrijke financiële bron zijn. Wel zou het geweldig helpen als de naamsvermelding

van de sponsor bij kunstprogramma's op radio en televisie zou worden toegestaan, zoals dat bij de sport ook al mag. Daarover heeft de VVD een motie ingediend.

Het is te betreuren, dat in het beleid en bij beslissingen over subsidie nog zo weinig met de publieksfactor wordt rekening gehouden. Zowel PvdA als CDA tonen zich daar heel huiverig voor. Ook op dit terrein heeft de VVD een motie ingediend. Natuurlijk zal er ook ruimte in het beleid moeten zijn voor experimentele kunst, die van belang moet worden geacht voor de kunstontwikkeling.

Naar aanleiding van een advies van de Raad voor de Kunst om acht Staatsprijzen in te stellen (zijn er nu nog slechts drie) én voor een uitgebreide procedure van instellen van een onafhankelijke jury met de mogelijkheid voor een Minister om advies in te winnen bij de Raad voor de Kunst, indien hij het niet eens is met de voorgedragen kandidaat, én de mogelijkheid om vanwege zwaarwichtige redenen de prijs niet uit te reiken, hebben PvdA en VVD een motie ingediend om de Minister van dit onzalige plan af te houden. Het leek de VVD beter de status quo van drie Staatsprijzen (onder andere P.C. Hooftprijs) te handhaven en als procedure te hanteren, dat de Minister de onafhankelijke jury instelt en het jury-advies volgt.

Tenslotte heeft de VVD wat meer aandacht gevraagd voor de popmuziek, de moeilijke positie van dansers en danseressen aan het einde van hun loopbaan en de beveiliging van onze kunstschat in musea naar aanleiding van de brutale schilderijenroof op een tentoonstelling in Parijs.

(Voor nadere informatie: H.F. Dijkstal, tel. 070-614911, tst. 2292.)

Rapport Teldersstichting De rechtspositie van de ambtenaar

Binnenkort verschijnt geschrift no. 56 van de Prof. Mr. B.M. Teldersstichting: „De rechtspositie van de Ambtenaar”. De opstellers van dit geschrift o.w. Mr. W.J. Geertsema, gaan na of deze rechtspositie moet veranderen.

Aan de orde komen onder andere het stakingsrecht voor ambtenaren, de zogenaamde pakketvergelijking en de vaststelling van de arbeidsvoorwaarden.

Dit geschrift wordt u gratis toegezonden, indien u onderstaande bon ingevuld retourneert voor 21 december 1985.

postbus 19027, 2500 CA 's-Gravenhage

----- ✂

(s.v.p. in blokletters invullen)

Naam :

Adres :

Woonplaats :

Postcode :

wil rapport nr. 56 ontvangen.